

Skolelederens årsberetning 2020

Kære generalforsamling!

Endnu et år er gået på dette efterhånden 125 år gamle fartøj, som vi i daglig tale ynder at kalde Hundborg Friskole. Skoleåret 2019-20 lagde i vanlig stil fra land med udsigt til et ganske normalt og godt skoleår. Vi lavede en sjovt og lærerigt minisamfund i vores Frilandia-uge, og senere på efteråret blev der forberedt og gennemført en rigtig flot basar. Vi holdt Lucia-dag i december, og vi nåede også at have skønt teaterforløb i februar, hvor vi spillede sagnet om Hagbard og Signe. Ugen efter blev Danmark lukket ned. Corona, som i andre ellers fjerne lande allerede havde vist sit fjæs, rykkede pludselig tæt på. Onsdag d. 11. marts sad vi til bestyrelsesmøde her på skolen, da sms'er begyndte at vibrere i lommerne på os. Der var pressemøde, og Mette Frederiksen kom til at skrive danmarkshistorie med den totale nedlukning af stort set alt. Aldrig før havde vi stået i sådan en situation. Hverken som nation, eller som friskole i udkanten af Hundborg. Nu stod vi der så. Mundlamme betragtede vi – uden egentlig at kunne begribe, hvad det alt sammen indebar. I første omgang drejede det sig om 14 dage. Selvom de færreste nok troede, at det kunne blive derved. Stemningen i dagene og ugerne omkring nedlukningen tror jeg stadig sidder i os alle samme. Det var på mange måder en limbo-tilstand, nærmest som var landet, ja verden i krig. Fjenden var – i modsætning til de fleste krige – ganske usynlig, og kunne ta' bolig i hvem som helst. Naboer, kammerater, familiemedlemmer, venner og bekendte blev på en måde pludselig farlige. Vi skulle – og skal stadig – holde afstand. Ikke give hånd eller kram, i al fald ikke som tidligere. Vi skulle være sammen, hver for sig som det hed. Heldigt for os, der havde nogen at være isoleret sammen med. Langt værre for de, der ikke havde. De ældre og svage, som umiddelbart var hovedårsagen til de mange tiltag blev også isoleret, selvom – i al fald de ældre – om nogen havde behov for nærhed og kontakt med deres kære. Det var en ulykkelig situation for rigtig mange. Og mens det for nogle af os blev en tid, hvor de helt nære relationer inden for hjemmets vægge kunne plejes og dyrkes, blev det for andre en tid, hvor ensomheden blev altopslugende.

Skolerne landet over skulle etablere nødundervisning for alle de hjemsendte børn. Nye buzz-words som 'online klasseværelser' fik digitaliserings-fetichister fra fjern og nær helt op på de store virtuelle klinger. Meget af det var sikkert i bedste mening, vil jeg tro. Vi brugte det da også en smule. Primært gennem streaming af fortælling, og senere til virtuelt samvær med de ældste. Overordnet, så valgte vi, som jeg også ved andre gjorde, gennem ugeopgaver, at give plads til at man i familierne kunne tilrettelægge dagene som det bedst gav mening. Ikke mindst ville vi give plads til at man kunne gøre alt det sammen, som man måske nok kunne drømme om, men i praksis aldrig ellers ville kunne, nemlig at være sammen. Ikke blot i ulvetimen, hvor alle er trætte. Det var for mig at se den gave, der kom i kølvandet på coronaen, som ellers på alle andre tænkelige måder ikke havde meget andet at byde på end, frygt, nedlukninger og aflysninger.

Vi fik lov til at starte op i april, først den yngste halvdel, dernæst de ældste i maj. Vi vaskede hænder og sprittede til den store medalje, (- hvilket kom for at blive) og vi var ude hele tiden. Vejrguderne var med os. Det blev på mange måder en skøn periode. Vi lavede boglige ting om formiddagen, og kreative værksteder om eftermiddagen. Der var farve i kinderne og lys i øjnene, også hos dem, der ikke ubetinget er fan af det, at skulle gå i skole. De ti små ny yngster fik en forsinket start, og kom 1. maj. De fik en noget alternativ start, i forhold til det, de få måneder forinden havde i udsigt. Men de klarede det SÅ flot. De er nu forlængst en naturlig del af skolen, og vi synes nærmest altid de har været her. Summa summarum, vi nåede til sommer, og vi kom

nogenlunde hele igennem en periode, som vi nok alle sammen kommer til at kunne huske mange år frem.

Kære personalegruppe, I gør en kæmpe indsats hver eneste dag for at se vores børn og møde dem lige hvor de er – ligeværdigt i øjenhøjde, som elever, som børn og som medmennesker i et samspil, som får skolen til at blive et trygt og lærerigt sted at være og at vokse. I er, kære kolleger, dygtige, empatiske og ganske forskellige i ordets bedste betydning – og så er I allesammen en stor og medvirkende årsag til, at jeg er glad for mit arbejde. Jeg tror ikke der findes ret mange steder, hvor man griner så meget sammen som her hos os. Og det er fantastisk, det er sundt og det er vigtigt! Jeg enorm glad og taknemmelig for at mine børn får lov til at blive præget af netop jer! Tak for jeres måde at være på alle som én. Jeg er virkelig stolt af den skole vi formår at holde sammen! En særlig tak til dig Allan for din støtte og din indstilling, såvel til dagligt som i de perioder, hvor mit andet hjertebarn – Jonah Blacksmith – har bud efter mig og min tid. Også en tak til Linda for 13 års trofast arbejdsindsats. Ønsker dig alt det bedste.

En stor og varm tak skal også lyde til Bestyrelsen for opbakning og støtte, og ikke mindst til dig Lars, for din omsorgsfulde måde at være formand på.

Jubilæet – friskolens 125 år – og fejringen heraf, har vi valgt at udsætte, på grund af de mange corona-relaterede uvisheder. Men tænk en gang, at der har været skole her på matriklen i 125 år! Der er blevet sunget, fortalt, undervist, læst, skrevet og leget en ganske betragtelig del i sådan en periode på 125 år. Vi mindes om, at der var noget før os, og at der kommer noget efter os. Friskolen har stået på de samme grundsten fra starten, mens mange af de øvrige sten har været, og er, ganske levende. Det er dig og mig, børn og voksne, forældrekrede og støttekrede. Levende sten. Skolen har gennem alle år været præget af de mennesker, som var en del af den, og som tog medansvar, og forpligtede sig på fællesskabet. Fokus og orientering har selv sagt haft varians gennem tiden, men de store fortællinger, sangene, og det, at synge, dannelse, troen på, at vi alle har stor værdi og berettigelse, barndommens naturlige her-og-nu-univers, legen, fantasien, fordybelsen og forundringen, har alt sammen været grundtone i friskolen og dens Grundtvig-koldske skoletradition. Og med mig som skoleleder kan jeg sige, at jeg ufortrødent vil tilstræbe at bære disse vitale traditioner videre. Det har jeg aldrig lagt skjul på; At vi skal være en barndommelig skole, hvor man i ordets bedste betydning har lov til at være barn, og hvor det værdifulde og meningsrige først og fremmest sker her og nu, og hvor skole- og barneliv ikke skal reduceres til blot at være en forberedelse til det egentlige liv; voksenlivet. Denne såkaldte instrumentalisering, som jeg, og mange andre i mange sammenhænge, har kritiseret, er for mig at se nemlig et aldeles farligt skråplan. Med den antagelse, at noget blot har værdi, hvis det fremmer noget andet og vigtigere – hvilket i instrumentaliserings optik typisk er det målbare og produktive – ja, så lærer vi ganske enkelt vores børn, at noget kun har egentlig værdi, såfremt det lader sig omsætte på et marked. Og præcis den ide er – som Svend Brinkmann skrev for nylig i et debatindlæg – en af de mest ødelæggende i vores tid. Sagt på en anden måde; Man skal have lov til at blive til *nogen*, før man kan blive til *noget*. Man skal i sit eget tempo og med kærlig hjælp finde sine egne ben at stå på, fordybe sig og fortabe sig, drømme og finde motivation gennem voksende livsduelighed og tro på eget værd i tillid til mennesker omkring en – altså dannelse – og dernæst kan man sætte retning og fokus. Det er en meget lang proces, der kræver lige dele ‘ro på’ og ‘tro på’. Faktisk mener jeg, at det i langt større grad end tilfældet er burde være rettesnor i vores politikeres beslutninger i forhold til skole- og uddannelse for børn og unge i Danmark.

Nu har vi i skrivende stund – pga. denne sene generalforsamling – taget hul på et nyt skoleår. Et skoleår, der på nogle måder ligner sig selv, men hvor Corona alligevel fortsat sætter sit præg. Vi har ligesom mange andre skoler gjort os nogle erfaringer i udeskole-perioden. Det var på besynderlig vis overraskende for embedsværket at skolerne kunne konstatere, at konfliktniveauet faldt drastisk, og glæde ved at gå i skole steg blandt eleverne i takt med, at man gav skolerne frihed til at gøre det så godt som de kunne ud fra de omstændigheder, der nu engang lod sig gøre i forhold til retningslinjer fra sundhedsmyndighederne. Lærerne kunne sågar rapportere om fornyet tro og mod på lærergerningen. Alt sammen, fristes man til at sige, ‘ubehagelige’ konsekvenser ved, for en stund, at slippe det oppefrakommende og læringsmålstyrede jerngreb på folkeskoler landet over. Puha, godt alt igen er ved det gamle. For hvor skulle det ikke ende alltsammen, når man blev udvist al den tillid!

Forhåbentlig er alt ikke ved det gamle. Forhåbentlig har det givet et vink med en vognstang til vores politikere. Men det er nok for tidligt at sige noget om endnu. For kontrol er nu engang godt. Og mere kontrol er som bekendt bedre end mindre kontrol. Jeg kunne sådan unde folkeskolerne at de fik lov til at bibeholde noget af den frihed, som på indlysende vis var godt for alle.

Kære forældre og skolekreds – Tak og jeres tillid og støtte. Og tak for at vi må være sammen med jeres skønne børn hver dag. Det er meningsfyldt og decideret berigende. Og tak for jeres måde at møde os på. Det er dejligt, at der igen er mulighed for at ses på skolen, sågar drikke en kop kaffe. Det har vi virkelig savnet.

Jeg håber og ønsker at skoleåret 2020-21 må blive forskånet for yderligere corona-tiltag, og at hverdagen som vi kender og holder af, kan få lov til at slå rødder igen, uden for mange skygger af uvished og forbehold. Det trænger vi til alle sammen.

Afslutningsvis vil jeg overlade ordet og den snigende optimisme til uforlignelige Peter Sommer og et uddrag af sangen Vi Der Valgte Mælkevejen:

Faste katastrofer / vi er ikk' bange mere / Sover når jeg sover

Jeg er ikke bange for at dø / men for at leve for lidt vi ses i

forelskelsen, i fristelsen / i kampen for ikk' at miste den Så lad

os spille det liv / ud over hele mælkevejen vi blir sgu da

stjerner en dag / eller lige nu / som i lige nu.

30. august 2020

Thor Kortegaard

Skoleleder,

Hundborg Friskole